

حجر مدیون

مفلس گلانی سنکر خیل عزیز

حجر از جمله میحث های مهم و اساسی معاملات حقوقی میان داین و مدیون است. هدف از حجر آن است که حقوق دائن را از مدیون اعاده نموده و از تصرفات مدیون در اموالش جلوگیری شود. حجر با پیشنهاد داین یا دائنین و تشخیص و صدور حکم محکمه ذیصلاح مدیون مفلس، تحت حجر قرار می گیرد. در این حالت محکمه مدیون را از تصرف بالای اموال و تصرفاتش منع می نماید. داین می تواند با اجازه محکمه، تحت شرایط خاص و با حضور داشت شخص امین در بدل مقدار دین اش، از مال مدیون تصاحب نماید. شخص امین را محکمه تعیین می کند. با توجه به مسایل گفته شده درمی یابیم که حجر از نگاه قانون و حقوق نقش مهمی را در نظم اجتماع و معاملات حقوقی بازی می کند. به همین خاطر در این نوشته ما می خواهیم که معلوماتی را پیرامون تعریف حجر، مدیون، مدیون مفلس، مدیون متمد، تشخیص مدیون مفلس، شرایط مدیون مفلس، اجراء ناظر به حجر مدیون مفلس و انتهای افلاس ارایه کنیم.

تعریف حجر:

حجر به معنی باز داشتن، منع کردن کسی از تصرف در اموالش، از طرف محکمه می باشد. یک شخص وقتی مورد حجر قرار می گیرد که در تصرف قوی اش به سبب نقصان عمل وی یا سوءنیت در تصرفات اش موانع به می آن آید.

مدیون مفلس به شخصی اطلاق می گردد که از پرداخت دین به داین امتناع ورزد و چنین وانمود گردد که دین ازال او بی شتر بوده و در صورت ادای دین، خطر وی یا خوف ضیاع دارایی موجود باشد.

از نگاه حقوقی حجر منع تصرفات قوی شخص را می گویند که به سبب نقصان عقل یا سوء تصرف به می آن می آید.

حجر مدیون، در مالی موثر است که هنگام صدور حکم موجود باشد؛ اما در مالی که بعد از صدور حکم حجر بدست آمده باشد موثر نیست.

حجر تمام وسایلی را که به آن غرماء از بین می رود، بر می دارد؛ مانند بخشش، صدقه و فروش کمتر از ارزش آن.

دیدار مسئول بخش همکاری با وزارت عدلیه (پروگرام حمایت سکتور عدلی و قضایی) یا JSSP با وزیر عدلیه

گزارش گر: شفیق الله نبی زاده

روز سه شنبه مورخ 1390/3/31 خانم رنی کریکو مسئول بخش همکاری با وزارت عدلیه موسسه پروگرام حمایت سکتور عدلی (JSSP) همراه با اعضای تیم خویش با خرنپوه حبیب الله غالب وزیر عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان در دفتر کارش ملاقات کرد. موضوع این دیدار راهکاری و کمک های موسسه (JSSP) با مساعدت های حقوقی و ادغام آنها با ریاست مساعدت های حقوقی وزارت عدلیه تشکیل میداد. ابتدا وزیر عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان از سمیه سید مشاور امور عامه موسسه JSSP در وزارت عدلیه خواست تا ارتباط ولایات را با مرکز از طریق اینترنت برقرار سازند تا گزارشات و معلومات مطلوب به موقع به دسترس وزارت قرار گیرد و همچنان در مورد آگاهی دهی به مردم از تیلفون پیامگر (2030) وزارت عدلیه از جانب JSSP

احکام رهن حیازی از منظر قانون

سید باقر حسینی

مال مرهونه در رهن حیازی باید موجود و دارای قیمت مقدور التسلیم و ملک خالی از حقوق غیر باشد. از محتوای این ماده نتیجه می گیریم که هرگاه مال و عین متقوم نبوده و یا ارزش و قیمت آن به اندازه قابل توجه نباشد و یا حداقل نزدیک به مقدار دین نباشد. مدیون نمی تواند آن را به رهن بگذارد. اگر این کار هم صورت گیرد، صبیغه قانونی ندارد. رهن حیازی ای را که مال خالص فرد نباشد، جواز نداده است. چون شخص مذکور مالک اصلی مال نیست، نمی تواند مال را به رهن بدهد.

اگر فردی خانه ای کسی را به رهن گرفته؛ اما به اثر خطای رهن دهنده یا عمل مجبره دیگر، دروازه و کلکین های آن شکسته و یا رنگ دیوار آن خراب شده، آیا بر داین ضمانت (جبران خساره ی) وارد می آید؟ مطابق به حکم ماده 1778 قانون مدنی، چون خود رهن گیرنده دست به خرابی خانه اش زده است، وی ضامن شناخته می شود. در این رابطه فقره اول ماده مذکور چنین صراحت دارد: "هرگاه شی مرهونه از بین رفته یا ناقص گردد و این از بین رفتن یا نقصان به علت خطای رهن دهنده یا قوه مجبره باشد، رهن دهنده از آن ضامن شناخته می شود. در این صورت اگر رهن گیرنده بخواهد که کلکین های خانه را بازسازی کند، رهن دهنده باید به رهن گیرنده مصرف وی را پرداخت کند.

اگر ملک مرهونه در شرف خراب شدن باشد،... ادامه در ص/۲

دغصب حکم د مبارک (ص)

په بیان کی!

محمد عارف صباح

دغصب په شریعت کی پرته له غلا څخه د ظلم او جبر له لاری په بنکاره توگه له یو چا څخه د یو شی اخستلو ته ویل کیږي. اوهغه څوک چې په زبردستی سره یو شی له چا څخه اخلي هغه ته غاصب او اخیستل شوی شي ته مغضوب ویل کیږي. دحضرت رسول (ص) څخه روایت شوي بیان دي (څوک چې یوه لوښت مخکه په ظلم سره ونیسي د قیامت په ورځ په له اوو طبقو مخکي څخه دغومره مخکه د ده په غاړه کی په ډول د طوق واچول شي.

د طوق مفهوم په مرقات شریف په حواله دادي چې کوم سړي چې یوه لوښت مخکه غصب کړي نو الله (جل جلاله) به دي په اوه طبقه مخکه کی خسف کړي او د مخکي دغه غصب شوي توتبه به ددي په غاړه کی د طوق په څیر ورواچول شي.

بلماچي د حدیث څخه روښانه شوه چه د مسلمان انود مخکواو جایدادونو او نورونو منقولو او غیر منقولو مالو غصبول که د یوې لوښتي په اندازه هم وي زیات ل وي او درننگ اخروي عذابونه لري. عزیز لوستونکو: که چیري له مونږ او تاسو سره د بل چا د مخکو یا جایدادونو د غصبولو ناروا فکر راپیدا شي نود هغه سخت ساعت را یا ډول پکار دي چې د قیامت په ورځ دحش ر په میدان کی د الله ج په حضور کی چیري چې د یوې یوې ذری حساب او کتاب را سره کیږي هلته مو خپل خواره اندامونه په چیغو چیغو شاهدي راباندي اداءکوي چې اي ربه دي ظالم خو په دغه گناه لږي مونږ استعمال کړو نو بلاخره د دي ظلم په وجه د مخکي تر اوو طبقو لاندې کړي شو او غصب شوي مخکه مو دخپلي غاړي طوق وکړخیده... پلټی برخه ص/۳

از روز جهانی مادر

گزارش گر: شفیق الله نبی زاده

روز سه شنبه مورخ 1390/3/24 از روز جهانی مادر در وزارت عدلیه تجلیل به عمل آمد و همچنان نیلوفر قدیری به حیث آمر جنر ریاست پالیسی و پلان وزارت عدلیه به کارمندان این وزارت معرفی شد، این امریت جدیداً در تشکیل سال 1390 ریاست پالیسی و پلان وزارت عدلیه ایجاد شده است.

درین محفل خرنپوه حبیب الله غالب وزیر عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان پیرامون جایگاه مادر در اسلام و جامعه اسلامی صحبت نموده فرمودند: "در اسلام روز خاصی به عنوان روز مادر وجود ندارد زیرا هر روز روز مادر است و ما باید هر روز و در هر لحظه از زنده گی به مادر خود احترام نمائیم زیرا مادر است که حمل طفل را با افسرده گی و ناراحتی های روز افزون به دوش میکشد، با پیدایش نطفه هر روز تکلیف مادر زیاد شده میرود و هر روز نیاز بیشتری به مواد غذایی پیدا میکند زیرا نطفه از شیر جان مادر تغذیه میکند و در دو سال دوران شیرخواره گی ای ن مادر است که طفل را از شیر جان خود تغذیه میکند، پس بر ما واجب است که احترام مادران خود را داشته باشیم و از آنها اطاعت نماییم." وی همچنان فرمودند: "ممکن است پدر و مادر مسلمان نباشد و طفل را به طرف خلاف شرع بکشاند درین صورت احترام پدر و مادر بر اولاد شان لازم

احکام رهن حیازی از منظر ...

<p>قانون رهن اموال غیر منقول در این مورد چنین صراحت دارند:</p> <p>" (2) مرهونه در توافقتنامه رهنی به صورت مشخص توضیح می گردد و می تواند شامل انواع اموال منقولی که در این آینده توسط رهن دهنده تحصیل گردد، می شود.</p> <p>(3) اندازه دین و تاریخ پرداخت آن در توافقتنامه رهنی به صورت واضح مشخص می شود." به این صورت می بینیم که رهن گذاشتن و به رهن گرفتن، سهولت های زیادی را در معاملات تجاری در بردارد. زیرا اغلب اوقات بنا بر ضرورت و مجبورت، افراد می توانند به توافق همدیگر از پول و اموال یکدیگر به صورت صلح آمیز و قانونی استفاده کرده و به نظم بیشتر معاملات و اجتماع همکاری نمایند. علاوه بر آن، رهن، اتباع را کمک می کند تا دست به معاملات غیر قانونی و شرعی چون ربا گیری و ربا خواری نزنند.</p> <p>منابع و ماخذ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 مجله الاحکام؛ 2 قانون مدنی، جلد چهارم؛ 3 دانشنامه حقوقی؛ 4 قاموس اصطلاحات حقوقی؛ 5 فرهنگ یک جلدی معین؛ 6 قانون رهن اموال منقول؛ <p>قانون رهن اموال غیر منقول</p>	<p>رهن گیرنده باید دست به اقدامات مراقبتی بزند. زیرا مطابق به حکم ماده 1779 قانون مدنی، وی "مکلف است طوری در حفاظت آن {مال مرهونه} توجه نماید که در مورد مال خود می نماید." در این گونه حالات رهن دهنده باید تمام مصارف رهن گیرنده را پرداخت نماید. چنین به نظر می رسد که قانون روی این حکم تأکید خاصی داشته و با استفاده از موقع قانون گزاران حکم مذکور را تکرار کرده است. چنانچه حکم پرداخت مصرف رهن گیرنده در ماده دهم قانون رهن اموال منقول و قانون غیر منقول به شکل زیر به تکرار آمده است:</p> <p>" (1) رهن گیرنده مکلف است، مرهونه تحت حیات را با احتیاط لازم حفاظت نماید. حفاظت و نگهداری مرهونه انجام داده باشد، این مصارف و التزامات جزئی از رهن مرتب شده بر چنین اموال می باشد."</p> <p>یکی از شرطهای دیگری که برای تحقق انعقاد عقد رهن حیازی، در توافقتنامه رهنی، ضروری دانسته شده تشریح و وضاحت بخشیدن از تمام مشخصات مال، مشخص بودن تاریخ تادیه دین و اندازه دین می باشد. چنانچه فقره های دوم و سوم ماده هشتم قانون رهن اموال منقول و</p>
--	--

حجر مدیون ...

<p>2- تنفیذ جبری روی اموالی صورت می گیرد که شامل احتیاج اولیه مدیون نباشد.</p> <p>3- تنفیذ جبری روی اموال به اساس پیشنهاد اداره حقوق و تجویز محکمه مربوط صورت می گیرد.</p> <p>4- اموال مندرج فقره (3) این ماده توسط هیات موظف از نماینده گان اداره حقوق، اداره محلی، شاروالی، پولیس و غیره در حضور مدیون و یا قایم مقام آن به صورت داوطلبی و مزایده به اندازه دین به فروش رسیده به داین داده می شود. در صورت ضرورت در این مورد از نظر اهل خبره استفاده شده می تواند."</p> <p>بعضاً مدیون با انجام معاملات، اموال و دارائی های خود را به دیگری منتقل ساخته و یا به نحوی آنرا مخفی نموده و آنرا به نام دیگری قید می نماید. این کار را بخاطری انجام می دهد تا از ادای دین خویش فرار نماید. سوالی که مطرح می شود این است که آیا این گونه معاملات صحیح است یا خیر؟</p> <p>بعضی از فقهاء معتقدند که به طور کلی هرگونه معامله ای که مدیون قبل از صدور حکم حیرانجام بدهد، صحیح است. فقهای مالکی بر این نظر اند که اگر مدیون قبل از حکم حجر برای فرار از دین، خود را معسر (نیازمند) جلوه دهد، طلبکاران (داینین) می توانند او را از هر نوع تصرفی که موجب ضرر بر آنها باشد، منع کنند. از آن جمله تبرع، هبه، صدقه، وقف، قرض دادن، اقرار به دین و اقرار به نفع همسر یا فرزند صحیح دانسته؛ اما تصرفات معاوضی، مثل بیع و شراء را نافذ دانسته اند.</p> <p>تا زمانی که حکم حجر مدیون از طرف محکمه صادر نشود، هرگونه تصرف مالی حتی اگر سبب خروج تمامی اموال مدیون و اعسار کامل او شود، صحیح و نافذ است. به نظر فقهاء ثبوت حجر برای مدیون به چهار شرط ذیل بستگی دارد:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- دیون نزد حاکم ثابت شود؛ 2- دیون حال و بدون مدت باشد؛ 3- اموال مدیون کمتر از دیون او باشد؛ 4- طلبکاران، حجر مدیون را از محاکم شرع درخواست کنند. <p>مدیون قبل از صدور حکم حجر از جانب محکمه از تصرف در اموال خود ممنوع نیست و اگر به نحوی تصرف نماید که اموالش از ملکیت او خارج گردد، تصرفاتش نافذ و صحیح می باشد. به دلیل اینکه ممنوعیت مدیون از تصرفات وی وابسته به این است که حکم حجر او توسط محکمه صادر شود.</p> <p>اما برخی از فقهاء چنین معاملاتی را صحیح نمی دانند. مهمترین استدلالی که این دسته از فقهاء مطرح کرده اند دو دلیل است: یکی استناد به قاعده لاضرر و دیگری نامشروع بودن این گونه معاملات. هرگاه محکمه ای ذیصلاح مدیون را به حجر محکوم نماید، تصرفات وی پس از آن فاقد اعتبار پنداشته می شود. ماده 847 ق. م در این باره چنین صراحت دارد که: «هرگاه مدیون از پرداخت دیون مستحق الادا امتناع آورد و چنین ظاهر شود که دیون از مال او بیشتر بوده، خوف ضیاع دارایی</p>	<p>مدیون را گویند که به پرداخت دیون مکلف می باشد؛ اما توانایی پرداخت دیون ذمت خویش را ندارد و یا طوری وانمود گردد که دیون وی از اموال او بیشتر بوده و امکان خوف و خطر ضیاع دارائی های داینین موجود باشد.</p> <p>بنابراین تصرفات مدیون مفلس که حق طلبکاران را از بین می برد، در اموالی که هنگام صدور حکم حجر ملکیت محجور می باشد، اعتبار ندارد.</p> <p>ولی در مالی که بعد از صدور حکم حجر به دست مدیون آمده است، تصرفات وی صحیح است. اگر مدیون از مال خویش برای کسی اقرار کرد، در مورد اموالی که هنگام صدور حکم حجر از ملکیت وی باشد، صحیح نیست، ولی در اموالی که ...</p> <p>ادامه درص/۲</p> <p>بعداً بدست وی آمده صحیح می شود. البته اقرار وی در اموالی که در حال صدور حکم حجر از وی می باشد نیز بعد از زوال حجر صحیح بوده و قابل پرداخت است.</p> <p>طبق قانون طرز تحصیل حقوق مدیون مکلف است تمام دین ثابت ذمت خویش را در حال مطالبه به داین بپردازد، مگر این که در شرایط تادیه طوری دیگری موافقه صورت گرفته باشد. داین می تواند در وقتی که خواسته باشد از مدیون دین خود را مطالبه نماید به استثنای دتن موجب ناشی از عقد بیعی.</p> <p>مدیون متمدن:</p> <p>مدیون متمدن شخصی است که از تادیه دتن ذمت خویش در اثر مطالبه داین امتناع ورزد. در مورد ماده 22 قانون طرز تحصیل حقوق چنین صراحت دارد:</p> <p>" حقوق ضامن پول در حالات ذیل مکلف به دادن دین ثابت داین میگردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1- در صورت افلاس یا ورشکست قانونی مدیون. 2- در صورت نبودن مدیون مشروط بر این که جایداد نداشته باشد" <p>وقتی که مدیون از ادای دتن تمرد نماید ایفای دین از طریق تنفیذ جبری صورت میگیرد. چنانچه ماده 23 قانون مذکور در زمینه این طور صراحت دارد:</p> <p>"1- هرگاه مدیون دین ثابت ذمت خود را در اثر مطالبه داین و ابلاغ موظف حقوق تادیه نکند، ایفای دین از طریق تنفیذ جبری صورت می گیرد.</p>
---	--

3- در حالیکه مدیون دیون معجل خود را بدون تاثیر حکم حجر در تعجیل دین تادیه نموده باشد، دیون معجل در این صورت به موعد معینه قبل از صدور حکم افلاس بر میگردد. مشروط بر این که اقساط به سر رسیده آن نیز تادیه شده باشد.

فقره دوم ماده 848 ق. م در این باره چنین صراحت دارد که: «هر نوع تصرف مدیون بعد از ثبت مطالبه، از اعتبار ساقط شناخته می شود.»

همچنین، فقره اول ماده 849 ق. م در این باره ایت طور صراحت دارد که: «بعد از صدور قرار منع مدیون از تصرف و ثبت آن و نشر درجریده رسمی، هر یک از داینین می تواند از محکمه مربوطه صدور امر حجر اموال منقول و غیر منقول مدیون را به شمول دیونی که نزد غیر دارد مطالبه نماید. اموالیکه تحت حجر آمده نمیتواند، از این حکم مستثنی باشد. حجر اموال مفلس به مصلحت داینین تا زمان انتهای حجر باقی می ماند.»

علاوه بر دو ماده فوق الذکر ماده 850 ق. م نیز در باره این طور صراحت دارد: «نفقه مدیون ممنوع التصرف و کسانی که نفقه شان بدوش اولام است، در مدت حجر از ارزیابی محکمه، از اموال تحت حجر پرداخته می شود.»

در چنین حالات، اموال تحت حجر به امینی که از طرف داینین تعیین می گردد، سپرده می شود و شخص امین حساب آنرا به محکمه ذیصلاح ارایه میدارد (فقره سوم ماده 849 ق. م).

همچنان شخص امین مفاد مال را به حساب امانت دربانکی که توسط محکمه ذیصلاح تعیین میگردد، به حساب داینین امانت می گذارد. (ماده 853 ق. م) مدیون محجور می تواند به موافقه اکثریت داینین که دیون آن ها سه بر چهار (75٪) حصه دین را تشکیل می دهد، تمامی یا قسمتی از اموال خویش را به فروش رساند مشروط بر آنکه پول را جهت ادای دین خویش تخصیص دهد. در چنین حالات، هرگاه داینین در توزیع پول فروش اموال تحت حجر توافق ننمایند، مدیون محجور می تواند آن را طور امانت به بانکی که محکمه تعیین می نماید، بگذارد و سپس محکمه ذیصلاح آن را طبق قانون میان داینین توزیع نماید. انتهای افلاس:

طبق ماده 857 ق. م «افلاس در حالات آتی به اساس درخواست اشخاص ذیعلاقه و حکم محکمه باصلاحیت خاتمه می یابد.

در حالیکه اموال مدیون از دیون او بیشتر ثابت شود.

2- در حالیکه تمام داینین و یا بعضی از آن ها به مدیون ابراء دهند و اموال مدیون از دیون باقیمانده بیشتر باشد.

3- در حالیکه مدیون دیون معجل خود را بدون تاثیر حکم حجر در تعجیل دین تادیه نموده باشد، دیون معجل در این صورت به موعد معینه قبل از صدور حکم افلاس بر میگردد. مشروط بر این که اقساط به سر رسیده آن نیز تادیه شده باشد.

4- در حالیکه تمام دیون به اساس تصفیه، بین داینین، امین و مدیون تادیه شود.

انتهای حجر مدیون مفلس

طبق ماده 858 فقره های اول و دوم قانون مدنی:

ب

عد از انتهای حکم حجر موضوع از طرف امین محکمه به حاشیه ثبت حکم حجر رسانیده شده، به مصرف مدیون در جریده رسمی نشر می شود.

از روز جهانی مادر

" در زندانها کساتی را داریم که بنابر جبریکه از طرف فامیل بالایشان تحمیل میشده مجبور به فرار شده و به عنوان فرار از منزل زندانی شده اند و من از رئیس جمهور اسلامی افغانستان خواسته ام تا چنین اشخاص طی یک فرمان عفو رها شوند و همچنان مادرانیکه یک یا چند طفل صغیر را با خود در زندان دارند نظر به تعداد طفل صغیر شان از مدت حبس شان کاسته شده و عفو شوند."

بعداً شاه ولی عطایی رئیس پالیسی و پلان وزارت عدلیه نیلوفر قدیری را به حیث آمر جندر وزارت عدلیه معرفی نموده و روز جهانی مادر را به تمام مادران تیریک گفت.

وی در قسمتی از سخنان شان فرمودند:" دین اسلام 21 سال اول زندگی را به سه قسمت تقسیم نموده که هفت سال اول دوره آقایی و باداریی طفل بالای والدین شان است و هفت سال دوم زندگی دوره اطاعت و فرمانبرداری طفل است و از 14 الی 21 سالگه، دوره مشاورت و همکاری اولاد با والدین شان است که اگر ما این سه مرحله را در نظر بگیریم به مشکل مواجه نم

اقدامات تأمینی ...

ماده 133 قانون جزاء درمورد مسدود ساختن محل چنین مشعر است:
"جرائمیکه قانون در جزاهای آن مسدود ساختن محل ارتکاب جرم را پیشبینی نموده باشد، محکمه می تواند متهم را علاوه بر جزاهای پیش بینی شده به مسدود ساختن محلی که به مقصد ارتکاب جرم از آن کار گرفته شده محکوم نماید. مدت مسدود یت ازیک ماه کمتر و از یکسال بیشتر بوده نمی تواند."

سوم - تدابیر امنیتی مالی:

با توجه به قانون جزاء تدابیر امنیتی مالی، شامل مصادره اموال، مسدود ساختن محل کسب و کار همچنین متوقف ساختن فعالیت شخص حکمی و انحلال آن است.
1-مصادره اموال:
ماده 132 قانون جزاء در زمینه مصادره اموال ذیلا صراحت دارد:
"هرگاه اشیای ضبط شده از جمله اشیای باشد که ساختن، استعمال، نگهداشت، عرضه و فروش آن به ذات خود جرم شمرده شود، محکمه به همه حال به مصادره آن حکم می نماید؛ گرچه اشیای مذکور ملکیت محکوم علیه نباشد و یا متهم از محکمه برائت حاصل نماید."
2-مسدود ساختن محل:
ماده 133 قانون جزاء درمورد مسدود ساختن محل چنین مشعر است:
"جرائمیکه قانون در جزاهای آن مسدود ساختن محل ارتکاب جرم را پیشبینی نموده باشد، محکمه می تواند متهم را علاوه بر جزاهای پیش بینی شده به مسدود ساختن محلی که به مقصد ارتکاب جرم از آن کار گرفته شده محکوم نماید. مدت مسدود یت ازیک ماه کمتر و از یکسال بیشتر بوده نمی تواند."
نظر به مندرجات قانون جزاء می توان نوشت که حکم به مسدود ساختن محل ارتکاب جرم شامل محرومیت شخص از اشتغال به فعالیت های تجارتی، صنعتی یا پیشه و حرفه مربوط به آن محل شناخته می شود.

مالک محل و یا هر شخص دیگریکه در محل ارتکاب جرم حق عینی داشته باشد اگر به عمل جرمی ارتباط نداشته باشد تحت محرومیت فوق قرار نمی گیرد.
3-متوقف ساختن فعالیت شخص حکمی و انحلال آن
مواد 135 و 136 قانون جزاء به ترتیب در مورد متوقف ساختن فعالیت شخص حکمی و انحلال آن احکام ذیل را پیشبینی نموده است:

"هر گاه یک رئیس ، مدیر، ممثل یا وکیل قانونی شخص حکمی به نام و حساب شخصیت حکمی مرتکب جنایت یا جنحه گردد و به سبب آن به جزای حبس بیش از ششماه محکوم شده باشد، محکمه می تواند فعالیت شخص حکمی را متوقف سازد . مدت توقف از سه ماه کمتر و از سه سال بیشتر بوده نمی تواند در صورت تکرار جنایت یا جنحه محکمه به انحلال آن حکم می نماید."
متوقف ساختن فعالیت شخص حکمی شامل منع از اشتغال به اعمال مربوط به شخصیت حکمی در مدت محکوم بها می باشد، گرچه به عنوان و یا تحت اداره هیئت عامل جدا گانه صورت بگیرد. حکم به ان حلال شخص حکمی شامل تصفیه دارائی و الغاء سایر تصرفات حقوقی و تشکیلات اداری شخصیت حکمی می باشد. همانطوریکه در فوق اشاره شد تدابیر امنیتی به اعتقاد اغلب حقوقدانان در کنار سایر مجازاتها موثر دانسته شده است که هدف از اعمال آن

نقش خانواده در ...

مواجه شوند . یکی از دلایل بسیار مهم،رشد خشونت و پرخاشگری در کودکان یادگیری است. یعنی کودکانی کهالگوهای رفتاریخشونت داشته اند، همانند الگوهای خود رفتار می کنند. چنانچهپدر یا مادریخلق و خویعبصیانیو خشن داشته باشند، مسلماً فرزندشان نیز خشن بارخواهد آمد. این رفتار توسط کودک یاد گرفته می‌شود. از آنجا که کودکان با والدین بیشترین وقت را سپری می‌کنند، بنابراین بسیاری از رفتارهای پدر و مادر ناخودآگاه توسطفرزندان فرا گرفته می‌شود.

در دین مبین اسلام هیچ کس حتا والدین حق ندارد با اطفال به خشونت و پرخاشگری رفتار نماید. تمام تأکیدات دین مقدّس اسلام در رابطه با کودکان بر محور اکرام و احسان و ارحام، دور می‌زند، پیامبر(ص) می‌فرماید: «اکرموا اولادکم و احسنوا آدا بهم » و در جای دیگر می فرماید: «وفروا کبارکم و ارحمو صغارکم » بنابراین پیامبر اکرم با توجه به گرمای داشتن طفل و کرامت انسانی او و احسان، نیکي و نیکوسازی ادب و شیوه‌های رفتاری او که مستلزم ملابمت و پرهیز از خشونت است، و همچنین رحم بر کودکان و شفقت ورزیدن و رفق و مدارا بر آنها، اصول اولیه تربیت اولاد می‌باشد، که تمامی آنها با رحم و مروت و نیکوکاری و عاطفه انسانی در ارتباط است و آنها تنبیه، خشونت وکودک آزاری را نفی می‌کند.

امام سجاد(ع) می‌فرماید: " اما حق صغیر و اطفال، این است که او را مهربانی کنی، خوب و بد را به او بفهمانی، او را آموزش بدهی و او را مورد عفو قرار دهی، عیبش را بگیری زیرا این سبب توبه و برگشت او به سوی پاکي و خوبی ها می‌گردد و با او لج بازی ننمایی که این به رشد او نزدیک‌تر است."
دراسنادبین المللی هم در مورد نقش خانواده در تربیه اطفال تاکید شده است چنانچه مصوبه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد سال ۱۹۵۹، بر حمایت

معرفی قانون

در فصل اول این قانون اهداف، برقراری همکاری و ارتباط شاروالی ها با شاروالی های کشوره های خارجی، طرح ماستر پلان ها ، نظارت و کنترل ت توضیحات داده شده است و در فصل دوم این قانون تشکیل شاروالی ها به معرفی گرفته شده است که شارولی کابل دارای شاروال، معاون یا معاونین، روساء، شورای اداری و شعبات مرکزی و آمرین نواحی می باشد که طبق احکام قانون تعیین می گردند . شورای اداری شاروا لی متشکل از شاروال به حیث رئیس معاونین و روسای ادارات بوده که به پیشنهاد شاروالی و منظوری شورای وزیران تعیین می گردد.

در فصل سوم این قانون پیرامون موضوعات مالی و بودجه وی مطالب آمده است که بودجه شاروالی را به دویبخش عادی و انکشافی تقسیم نموده و از عواید تحصیل شده که از بودجه عادی از 45 فیصد عاید ثابت شاروالی تمویل و در صورت عدم امکان از متابقی 55 فیصد عاید ثابت و غیر

دلا تظلمو – دوه مطلبه دي:

لومړي مطلب دادي چې تاسو خپلو كي يو پر بل ظلم مه كوي، پدي معني كي يو څوك په دي بڼه پوهيږي ، چې دغه مال زما حق نه دي، مگر سره له دي بيا هم خپته پراچوي اودغه مال غصب كوي، نو داخپله لوي ظلم دي.

دوهم مطلب دادي :

چې (لا تظلمو انفسكم) يعني تاسو پر خپلو ځانونو باندي ظلم مه كوي ځكه كه تاسي ناحقه دبل چا مال غصب كړي ،نوا الله (ج) سخت عذاب به دركړي، نودا موگوا دخپلو ځانونو سره ظلم وكړ.ولي كه مو په دنيا كي دبل چا حق نه واي غصب كړي ، په قيامت كي به مو داسخت عذاب ولي ليدلای.

بله خبره داده چې پيغمبر (ص) وايي :

څوك چې ديو چا يوه لويشت مخكه په ظلم واخلي، الله (ج) به دي پدي مجبوركړي، چې تراومي طبعي پوري به دغه مخكه كيندي، او بيا به همدغه مخكه تر هغه وخته دده په غاړه كي طوق وي تر څو چې دخلكو سره حساب او كتاب كيږي .ځكه الله ج دخپلو بنده گانو دحقوقو پرضايح كولو باندي دبرزيات ناراضه كيږي بلكه عجبه داده څوك چې د الله(ج) په حقوقو كي کوتاهي وكړي نو امکان ئي شته چې الله (ج) دغه خطا كار بنده ته بخښنه وكړي مگر كه څوك د بنده گانو حقوق تلف كړي نو الله ج په هيڅ صورت سره ورته بخښنه ونه كړي همدا وجه ده چې رسول اکرم (ص) په ذكر شوواحاديثو كي ددغه راز ظالمانو لپاره قسم قسم اخروي عذابونه بيان كړيدي.

ديدار مسوول بخش همكاري با وزارت عدليه...

ولايات اداره مساعدت های حقوقی را فعال بسازیم تا به مردم بی بضاعت مساعدت صورت گیرد وما میخواهیم تا مساعدين حقوقی با رياست مساعدت های حقوقی یکجا شده و جزء تشکیل این ریاست گردند تا یک اداره مساعدت های حقوقی قوی تشکیل گردد و دیگر به شکل یک انجو با ما ارتباط نداشته باشند ودرمدت دو یا سه سال دوره انتقال به صورت تدریجی با وزارت عدلیه یکجا شوند وکمک های موسسات فراهم کننده مساعدت های حقوقی به حساب وزارت عدلیه داده شود تا ازطریق وزارت عدلیه حقوق مساویانه به آنها داده شود.

خانم رنی کریکو مسئول بخش همکاری با وزارت عدلیه موسسه پروگرام حمایت ازسکتورعدلی وقضایی دراین مورد ازصحبت های که با آقای وحدت رئیس مساعدت های حقوقی داشتند یاد آوری نموده فرمودند:

" JSSP به همکاری خویش با وزارت عدلیه دررسیدن به اهداف مربوط به اصلاحات ادامه داده

ویژه از کودکان تاکید می کند و در اصل ۶ این مصوبه آمده است که : "کودک جهت پرورش کامل و متعادل شخصیت‌اش، نیاز به محبت و تفاهم دارد و باید حتا الامکان تحت توجه و سرپرستی والدین خود و به هر صورت در فضای پر محبت، در امنیت اخلاقی، مادی پرورش یابد."

بناء دولت، سازمان های اجتماعی و نهاد هایی که در این عر سه کار می کنند تلاش های بیشتری را در تامین اعاده حقوق اطفال در خانواده نمایند و به نکات ذیل توجه بیشتر ی مبدول دارند:

- ایجاد اصلاحات در قوانین برای حمایت، انکشاف و بهبود اطفال در خانواده
- تطبیق و تهیه پلانیها در ستراتیژی ملی آگاهی حقوقی، در رابطه به حقوق اطفال درخانواده
- توجه بیشتر در رابطه به برنامه های آگاهی دهی از طریق میدیا(رادیو و تلویزیون) روی موضوعات نقش خانواده در محو خشونت علیه اطفال، احترام به شخصیت طفل در خانواده، منع کارهای شاقه بالای اطفال در خانواده، تدویر برنامه ها و پروگرام های مؤثر برای رشد و نموی اطفال دارای معلولیت در خانواده ها.
- رعایت و احترام حقوق طفل در خانواده ها، اجتماع و مکاتب .
- خانواده ها باید یک محیط سالم و مملو از امنیت وآرامش را برای پرورش اطفال درخانواده فراهم رهایند .

منابع و مأخذ:

قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان، کابل شماره ۸۱۸

مجله عدالت، شماره هفتادویکم، جدی، سال:۱۳۸۷

...

حفیظ و مراقبت چاه ها، کاریزها، حوض ها و مخازن آب آشامیدانی از طریق مراجع مربوطه، اتخاذ تدابیر جهت احداث و اعمار جاده ها ، میدانهای تربیت بدنی، تشنابهای عمومی ، حمام ها، مندوی ها، مارکیت ها و مراکز فرهنگی و مدنی از طریق جلب سرمایه گذاری خصوصی در ساحات ممکنه پلانی .
قیمت گذاری اماکن طبق مقرره، تث بیت کرایه ملکیت های شاروالی طبق مقرره، طبق جدی نرخنامه، اعطای جواز نامه کاری برای کارکران خدماتی و موسسات خارجی از جمله وظایف عمده شاروالی می باشد .

در فصل پنجم این قانون احکام نهائی آمده است که شامل مکلفیت اجرای تصامیم شورای اداری شاروالی در مسایل شامل صلا حیت شان بالای موسسات و ادارات، مسولان امور که در ساحه مربوطه شاروالی یا ناحیه قرار دارند. همچنان تبدیل اسم شهرها و مناطق بر طبق

Agahi Hoqqoqi

Publication organ for ministry of justice

سال پنجم * شماره ۷۸ * ۳۰ جوزا ۱۳۹۰ -20 enuJ * 2011 *

تفاهمنامه همکاری میان وزارت عدلیه و کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی به امضا رسید

گزارش گر: شفیق الله نبی زاده

روز چهارشنبه مورخ 1390/3/25 تفاهمنامه همکاری میان وزارت عدلیه و کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی در مورد پروسه ساده سازی سیستم اجراءات وزارت عدلیه به امضا رسید. این تفاهمنامه را خرنپوه حبیب الله غالب وزیر عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان و داکتر احمد مشاهد رئیس کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی به امضا رساندند. هدف این تفاهمنامه را ایجاد چارچوب تشریک مساعی بین هردو اداره به منظور ساده سازی پروسه های کاری، ازبین بردن مغلقت کاری، ایجاد سهولت و شفافیت در انجام امورات ادارات ذیربط وزارت عدلیه تشکیل میدهد و این تفاهمنامه به تاسی از ماده 50 قانون اساسی و فقره 1 و 5 ماده دوم قانون کارکنان خدمات ملکی، استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، اهداف کنفرانس های بین المللی کابل ولندن، استراتیژی ملی مبارزه با فساد اداری، استراتیژی کمیسیون مستقل اصلاحات اداری و خدمات ملکی و سایر تعهدات دولت افغانستان در راستای بهبود عرضه خدمات بهتر منعقد گردیده است. وزیر عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان درین محفل در مورد اهمیت و اهداف این تفاهمنامه صحبت نموده فرمودند که عرضه خدمات بهتر و وابسته به نکات ذیل است:

معرفی قانون شاروالی ها

سید محمد زضا فخری

از آنجاییکه مسوولین شاروالی توان انتقال کثافات تولید شده در شهر را ندارند تراکم نفوس، انبار شدن بیشتر کثافات، خرابی سرکهای عمومی شهر نگرانی هایی را برای شیوع امراض موسومی در شهر کابل بیار آورده است. برخی از شهروندان به این باور اند هرگاه به حفظ الصحه و جمع آوری و انتقال کثافات اقدام صورت نگیرد حالت فاجعه بار را شهریان کابل سپری خواهد کرد علوآتاً شهروندان باید توجه بیشتر به فرهنگ شهرنشینی نمایند و آنرا به جدیت رعایت کنند. اکثر آ دیده شده بعضی از شهروندان ما که در محلات سکنه آنها محلی برای زباله و کثافات وجود دارد ولی کثافات و زباله ها را به این محلات نمی رسانند و در اطرف و کناف آن پراکنده میسازند و گاهی در نزدیک محلات شان آنرا پراکنده می نمایند که مشکلات صحی جدی را بار می آورد. به هر صورت مسوولان امور باید به صحت و سلامتی باشندگان شهر پرنفوس کابل بیاندیشند. زیرا تعلل در این امر می تواند فاجعه بار باشد زیرا کثافت محیط میتواند خطر حیاتی برای کتله های عظیم از باشندگان شهر کابل بیار بیاورد و اگر مسوولان در این راستا دلسوزانه و صادقانه عمل نمایند امکان آن وجود دارد تا از خطر احتمالی بروز امراض جلوگیری شود.

روی این اصل قانون شاروالی ها به داخل ۵ فصل و ۲۵ ماده نافذ گردیده و هدف این قانون تنظیم طرز فعالیت شاروالی ها و نواحی مربوط آن است؛ شاروالی شخصیت حقوقی حکمی عامه است که به خاطر تامین نیازمندی های عمومی ساکنان شهر ها از طریق وظایف محوله مطابق احکام این قانون و سایر اسناد تقنینی فعالیت می نماید... ادا. ۳/مه درص

اقدامات تأمینی از دیدگاه قانون جزاء

قسمت دوم

دردانه فضائلی

عین جرم یا مماثل جرم اولی را تکراراً مرتکب گردد محکمه می تواند علاوه بر جزای اصلی به محرومیت وی از اشتغال به پیشه یا حرفه مربوط حکم نماید. مدت این محرومیت از سه سال بیشتر بوده نمی تواند. "هرگاه شخص به سبب ارتکاب جرم ترافیکی محکوم به جزا گردد محکمه می تواند او را علاوه بر جزای اصلی از اشتغال به پیشه رانندگی و تجدید جواز رانندگی محروم نماید. مدت این محرومیت از سه ماه کمتر و از سه سال بیشتر بوده نمی تواند."

سوم - تدابیر امنیتی مالی:

با توجه به قانون جزاء تدابیر امنیتی مالی، شامل مصادره اموال، مسدود ساختن محل کسب و کار همچنین متوقف ساختن فعالیت شخص حکمی و انحلال آن است.

ه اموال:

ماده ۱۳۲ قانون جزاء در زمینه مصادره اموال ذیلا صراحت دارد:

"هرگاه اشیای ضبط شده از جمله اشیای باشد که ساختن، استعمال، نگهداشت، عرضه و فروش آن به

2- محرومیت از اشتغال به پیشه و حرفه

قانون جزاء احکام آتی مرتبط به محرومیت از اشتغال به شغل و حرفه را ذیلاً پیشبینی نموده است. چنانچه ماده 129 قانون جزاء در زمینه احکام ذیل را پیش بین نموده است:

"محرومیت از اشتغال به پیشه و حرفه شامل منع شخص از انجام هر نوع پیشه و حرفه و فعالیت های صنعتی، تجارتي و فنی ای می باشد که اشتغال به آن قانوناً متعلق به اجازه یک مرجع با صلاحیت رسمی باشد."

ضمناً ماده 130 قانون جزاء نیز در زمینه چنین تصریح می دارد:

"1- هرگاه شخص به سبب ارتکاب جنایت یا جنحه ناشی از اخلاص مکلفیت های مربوط به پیشه یا حرفه به جزای حبس که از شش ماه کمتر نباشد محکوم گردد محکمه می تواند او را علاوه بر

رشد اجتماع، بر حمایت ویژه از طفل و مادر تأکید کرده و دولت

را موظف می سازد که در این راستا تدابیر و اجراءات ویژه داشته باشد. در سال های اخیر دولت ما شاهد پیشرفت ها و تغییراتی

قابل ملاحظه در قسمت حمایت از خانواده، تامین سلامتی جسمی و روحی خانواده به خصوص در بخش تعلیم و تربیه اطفال نموده است، اما این تغییرات در قدم اول همه شمول نبوده و در قدم دوم با توجه به مشکلات و نیازمندی های اطفال قابل لمس و اندازه گیری نمی باشد. به صورت عموم افغانستان یک کشور سنتی است و پیروی از عتعات، رسم و رواج های متعدد در بسیاری حالات اطفال را در معرض آسیب پذیری بیشتر قرار میدهد. همچنان بیسواد، به خصوص در میان مادران باعث گردیده است که اکثر والدین تصویر روشن از روش های تربیت و پرورش اطفال نداشته باشند. ثانیاً خشونت در برابر زنان در خانواده ها نیز در حال رشد است که این دو عامل باعث شده که خشونت در برابر اطفال گسترش پیدا کند و اطفال در محیط خانه، مکتب و اجتماع به آسیب های بیشتری ادامه درص/۲

نقش خانواده در تربیه اطفال

حاجی سید محمد

خانواده کوچک ترین واحد اجتماعی یک جامعه بوده و شامل یک زوج و فرزندان است که در یک خانه در کنار همدیگر زندگی می کنند، خانواده نخستین پایگاه اجتماعی و بهترین آموزشگاه برای رشد، آموزش و پرورش، شکل گیری شخصیت و تکوین هویت کودکان در آینده است. در تمامی کشورها خانواده را همان اصل اجتماعی شدن کودکان می دانند. کودکان در محیط خانواده می توانند بسیاری از اعمال، کردار، آداب و معاشرت خود را فرا گیرند. ماده (۵۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان در مورد حمایت از خانواده چنین بیان میدارد "خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل میدهد و مورد حمایت دولت قرار دارد. دولت به منظور تامین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند." نقش آن در مطابق این ماده ضمن تأکید بر اهمیت نهاد خانواده و

اطلاعیه وزارت عدلیه

بمنظور ایجاد شفافیت در اجراءات منسوبین وزارت عدلیه و نظارت بهتر در زمینه و برای دسترسی عامه مردم به عدالت رسیدگی به موقع شکایات، وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان به همکاری شرکت مخابراتی افغان بیسیم سیستم IVR را در وزارت عدلیه نصب نموده و این دستگاه آماده بهره برداری گردیده است هموطنان عزیز ما میتوانند شکایات شان را مستقیماً با استفاده از تیلفون های موبایل خویش به دستگاه پیام گیر به شماره (2030) ارسال و ثبت نمایند. وزارت عدلیه شکایات را به اسرع وقت ممکن مورد رسیدگی قانونی قرار داده و انشاء الله نتایج آن راهموطنان عزیز ما شاهد خواهد بود